

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «АЛЬМА-МАТЕР. ПЛЮС»

РОЗРОБЛЕНО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Головою
предметної комісії зі співбесіди

рішенням педагогічної ради
ВСП «ФК «Альма-матер. Плюс»
ЦДУ імені Володимира Винниченка
Протокол № 7 від «24» квітня 2026 року
Уведено в дію наказом т.в.о. директора
від «24» квітня 2026 року № 24

Вікторія БОЙКО

Голова педагогічної ради

Олена СОКУРЕНКО

**ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

для вступників на основі базової середньої освіти,
для здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра

за спеціальностями:

A4 «Середня освіта

(Англійська мова та зарубіжна література)»

D3 «Менеджмент»

D6 «Секретарська та офісна справа»

F3 «Комп'ютерні науки»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди з української мови для вступників на основі базової загальної середньої освіти до Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж «Альма-матер. Плюс» Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804), яка ґрунтується на засадах компетентнісного, особистісно-орієнтованого й діяльнісного підходів до навчання, що зумовлює чітке визначення результативного складника засвоєння змісту базової загальної середньої освіти.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика, графіка і орфоепія», «Орфографія», «Будова слова, словотвір», «Лексикологія і фразеологія», «Морфологія», «Синтаксис і пунктуація».

Співбесіда з української мови є формою вступного випробування, яка передбачає оцінювання підготовленості вступника з української мови. Основна мета співбесіди з української мови – виявити рівень вмінь і навичок вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови: її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПІВБЕСІДИ

Вступне випробування на здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра проходить у формі співбесіди.

Співбесіда з української мови проводиться не менше ніж двома членами комісії з кожним вступником, яких призначає голова предметної комісії згідно з розкладом у день іспиту.

Під час співбесіди, вступникам пропонується 4 запитання відповідно до основних розділів програми з української мови, на які він має дати відповідь.

Тривалість вступного випробування в розрахунку на одного вступника становить 20 хв.

Під час співбесіди члени екзаменаційної комісії відмічають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який по закінченню вступного випробування підписується вступником та членами відповідної комісії.

На аркушах не допускаються будь-які умовні позначки, що б розкривали авторство роботи. Абітурієнт зазначає прізвище тільки у визначених для цього місцях.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика. Графіка. Орфоепія

Фонетика як лінгвістична наука. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Склад. Наголос.

Орфоепія як лінгвістична наука. Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі. Найпоширеніші випадки асиміляції (уподібнення) в українській мові.

Найпоширеніші випадки чергування звуків.

Орфографія

Правопис суфіксів та префіксів. Спрощення в групах приголосних. Правила вживання апострофа, м'якого знака.

Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.

Написання слів іншомовного походження. Велика літера та лапки у власних назвах. Правопис складних слів.

Правопис не з різними частинами мови. Основні правила переносу слів. Основні випадки чергування у-в, і-й.

Будова слова, словотвір

Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів.

Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Змінювання і творення слів.

Основні способи словотворення в українській мові. Зміни приголосних при творенні слів.

Лексикологія і фразеологія

Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми.

Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова. Запозичені слова. Застарілі слова. Неологізми.

Поняття про фразеологізми. Фразеологізми в ролі членів речення.

Морфологія і орфографія

Поняття про самостійні та службові частини мови.

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменник: назви істот і неістот, загальні і власні назви. Рід, число, відмінки іменників.

Типи відмін іменників. Незмінні іменники. Способи творення іменників. Велика буква та лапки у власних назвах.

Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Якісні, відносні та присвійні прикметники. Повні і короткі форми прикметників.

Ступені порівняння прикметників, їх утворення. Відмінювання прикметників. Способи творення прикметників.

Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості, складні та складені.

Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників.

Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників. Правопис займенників.

Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Неозначена форма дієслова. Способи дієслів (*дійсний, умовний, наказовий*).

Часи дієслів. Дієслова I і II дієвідмін. Особа і число (в теперішньому і майбутньому часі). Безособові дієслова. Способи творення дієслів. Правопис дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників.

Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.

Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки. Написання часток бо, но, то, от, таки. **Не** з різними частинами мови.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис і пунктуація

Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Члени речення (підмет і присудок; присудок простий і складений; додаток, означення, обставини) і способи їх вираження. Прикладка як різновид означення.

Розділові знаки в кінці речення. Тире між підметом і присудком. Розділові знаки при прикладках і порівняльних зворотах.

Речення двоскладні і односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.

Однорідні члени речення. Узагальнювальне слово при однорідних членах речення. Однорідні й неоднорідні означення. Розділові знаки при однорідних членах речення.

Звертання і вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при них.

Відокремлені другорядні члени речення (зокрема уточнювальні).
Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення.

Складнопідрядне речення зі сполучниками і сполучними словами.
Основні види підрядних речень. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в ньому.

Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники та словники

1. Авраменко О., Борисюк Т., Почтаренко О. Українська мова: підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. осв. 2-е вид., перероблене. Київ: Грамота, 2021. 192 с.
2. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2022. 159 с.
3. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 7 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2020. 256 с.
4. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 255 с.
5. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Харків: Ранок, 2022. 241 с.
6. Заболотний О. В. Українська мова: підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ: Генеза, 2021. 224 с.
7. Заболотний О. В. Українська мова: підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти. 2-е вид., перероблене. Київ: Генеза, 2021. 274 с.
8. Орфографічний словник української мови: близько 35000 слів / А. А. Бурячок. 3-є вид. К.: Наукова думка, 2000.
9. Словник фразеологізмів та сталих виразів сучасної української мови. 5–11 класи / Олександра Богданова, Марина Коновалова. К.: Основа, 2019.
10. Тлумачний словник-мінімум української мови: близько 7500 слів / уклад. Л. О. Ващенко, О. М. Єфімов. 3-є вид., виправ. і доп. К.: Довіра, 2001.
11. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: І ч. / Олександр Авраменко, Марія Блажко. Київ: Грамота, 2021.
12. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 288 с.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Вступники, які проходять співбесіду, мають володіти такими компетентностями:

Знати:

- основні правила вживання звуків у різних позиціях слів, чергування голосних і приголосних звуків, зміни в групах приголосних;
- правила вживання великої літери, знака м'якшення і апострофа;
- написання частин мови, складних слів;
- правила утворення і написання граматичних форм різних частин мови;
- види речень, способи ускладнення речень, типи зв'язків у реченнях, вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо;

Уміти:

- розрізняти звуки мови, визначати голосні і приголосні звуки, ділити слово на склади, розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування звуків;
- розпізнавати вивчені орфограми і пояснювати їх за допомогою правил;
- правильно писати слова з вивченими орфограми;
- зіставляти звучання і написання слів, передавати на письмі звуки і звукосполучення, записувати складні, складноскорочені слова і аббревіатури, власні назви;
- відділяти закінчення від основи, добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- правильно вживати відмінкові закінчення, а також закінчення різних форм дієслова;
- пояснювати відомі слова, добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні;
- пояснювати значення фразеологізмів, крилатих висловів;
- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- розрізняти словосполучення й речення, визначати типи підрядного зв'язку в словосполученні;
- визначати структуру речення (головні, другорядні, однорідні члени речення, узагальнюючі слова при них, вставні і вставлені конструкції, уточнюючі члени речення), вид речення, правильно ставити розділові знаки;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, замінювати пряму мову непрямою;
- розпізнавати стилі мовлення, визначати особливості кожного з них;
- володіти мовними нормами сучасної української літературної мови (орфографічними, орфоепічними, лексичними, граматичними, стилістичними, пунктуаційними);
- володіти мовленнєвими нормами;
- застосовувати теоретичні знання для створення висловлювань у різних стилях і видах мовлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступникові пропонується чотири запитання, відповідь на кожне з яких оцінюється в межах від 1 до 50 балів. Загальна сума балів є оцінкою за усну співбесіду.

Якщо вступник за результатами співбесіди набирає менше 100 балів, оцінка є «незадовільною», що не дозволяє вступнику в подальшому брати участь у конкурсі.

Відповідь на кожне запитання співбесіди оцінюється за визначеними критеріями. Сума отриманих результатів складає підсумковий бал. Максимальна кількість балів – 200 балів.

1–5	Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
6–10	Вступник має недостатній рівень знань; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію.
11–15	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями.
16–20	Відповідь вступника правильна, але недостатньо осмислена; він самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці, але допускає помилки.
21–25	Вступник самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
26–30	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби, але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу;

	основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо.
31–35	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями, позбавлена власних суджень.
36–40	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій. Відповідь повна, але допускаються незначні неточності.
41–45	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності, але допускаються незначні неточності за одним із критеріїв.
46–50	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.